

Prepreke u provođenju Aarhuške konvencije u Hrvatskoj

Aarhuška konvencija i Protokol PRTR - Izrada nacionalnih izvješća
Radionica u Zagrebu, 16.9.2016.
Dušica Radojčić, Zelena Istra

Aarhuška konvencija: nada i razočaranje

- AK - minimalni standardi prava
- AK - kreirana da bi građanima i organizacijama civilnog društva dala snagu da utječu na postupak donošenja odluka na području zaštite okoliša
- U HR na snazi od 2007. - primjena principa još uvjek više stvar očekivanja nego prakse
- Svi koji pokušavaju znaju: do informacija teško, sudjelovanje fngirano, djelotvornost pravosuđa? (papirnata prava).
- Nacionalna izvješća o provedbi AK ne odražavaju pravu sliku prepreka u ostvarivanju prava koja iz nje proizlaze
- Okolišne udruge pripremaju svoj, paralelni izvještaj

Stotine primjera prepreka, nedjelotvornosti, kršenja....

- Zakon o zaštiti okoliša u članku 172. propisuje da su sudski postupci po svakoj tužbi iz područja zaštite okoliša hitni - što se u praksi ne provodi (primjer sudski sporovi protiv rješenja MZOIP o prihvatljivosti kamenoloma Marčana - 2 godine i Marčana 1 - 3 godine 9 mjeseci).

Kako stojimo s izricanjem mjera odgode izvršenja upravnog akta do konačnog sudskog rješenja?

Statistika Upravnog suda u Rijeci: u razdoblju od 1. 1. 2013. do 30. 6. 2014. zaprimljen samo 51 zahtjev za odgodnim učinkom tužbi (na primljenih preko 3500 tužbi) i 13 zahtjeva za izdavanje privremenih mjera koji su svi odbijeni. Slična je situacija i na drugim Upravnim sudovima u Hrvatskoj. No, to ne znaju osobe koje su odgovarale na primjedbe tijekom javne rasprave o izmjenama ZOZO-a 2015.- na tu našu tvrdnju odgovorili su «Tvrdnja da se u sudskoj praksi ne primjenjuje odgoda izvršenja je netočna».

Poneka dobivena runda

Upravni sud u Rijeci - presuda u slučaju rješenja o prihvatljivosti kamenoloma Marčana :

«...ne proizlazi da bi mišljenje nadležnog tijela o usklađenosti s prostornoplanskom dokumentacijom bilo neoboriv dokaz čiji se sadržaj ne može osporavati»

«...nezakonitim je utvrđen i nedostatak opisa varijantnih rješenja u studiji utjecaja na okoliš»

Puno izgubljenih

- Spor protiv MZOIP u slučaju golfa u Motovunu (neučinkoviti pravni lijek)
- Spor protiv MZOIP u slučaju Plomina C (DORH-u zahtjev za preispitivanje zakonitosti presude jer sudac nije razmatro neusklađenost zahvata s prostornim planom)
- Spor protiv MZOIP u slučaju asfaltne baze u Žminju (neučinkoviti pravni lijek)

MZOIP osporava udruzi pravo na pristup pravosuđu: nepoznavanje Aarhuške konvencije ili namjerno kršenje?

- Članak 168. - samo osobe koje su u svojstvu zainteresirane javnosti sudjelovale u postupcima uređenim Zakonom imaju pravo osporavati, žalbom ministarstvu ili pred sudom, neki upravni akt tijela javne vlasti.
- više puta ukazivali na neuskladenost tog članka s Aarhuškom konvencijom
- Sud u Rijeci presudio: “Europski sud je....u svezi sudjelovanja javnosti zauzeo stav da sudjelovanje javnosti u postupku donošenja odluke o okolišu nije preduvjet za priznanje prava zainteresirane javnosti na sudjelovanje u preispitivanju te odluke.”

Jako daleko od primjene duha Aarhuške konvencije u ~~gotovo~~
svim postupcima u kojima je predviđeno sudjelovanje javnosti

2014. poziv svim JLiRS i drugim institucijama i organizacijama da dostave primjere dobre prakse uključivanja javnosti u odlučivanje, postavivši pri tome standardne kriterije za procjenu kvalitete postupaka – pristiglo samo 9 prijava

Izvješće organizacija civilnog društva o provedbi Aarhuške konvencije u Hrvatskoj iz 2013. (za razdoblje od 2011. do 2013. godine)

- nedostaci i neusklađenosti s obvezama koje prozlaze iz AK i dalje su aktualni
- samo je točka 2.5. poboljšana: Neusklađenost postupka ocjene zakonitosti općih akata s Aarhuškom konvencijom - promijenjena je odredba Zakona o upravnim sporovima pa se sada na prijedlog građana ipak može pokrenuti postupak ocjene zakonitosti općih akata
- zato navedeno Izvješće i dalje vrijedi i mole se članovi Radne skupine da ga još jednom pročitaju

Propuštena prilika

- Izvješće o provedenoj javnoj raspravi o Izmjenama Zakona o zaštiti okoliša iz 2015.
- U ime **Katedre za upravno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu primjedbe pisala 4 doktora pravnih znanosti– sve redom odbijene**
- MZOIP ima veće stručnjake?
- Izvješće o provedenoj javnoj raspravi prostire se na 88 stranica – sve primjedbe odbijene
- Pardon, dvije su usvojene: “riječ morskim zamijeniti rječju obalni” i “nedostaje znak zatvaranja zagrade na kraju stavka – usvaja se”

ODBIJENO!

- **Stručnjaci s Katedre za upravno pravo:**
- - uočili problem iz prakse u kojoj nadležna tijela donose odluke o izradi ciljanih izmjena i dopuna prostornih planova koje svaka za sebe ne predstavljaju značajne izmjene za koje je potrebno provesti stratešku procjenu utjecaja na okoliš, ali kada bi se sagledale kumulativno mogle bi imati značajan negativni utjecaj na okoliš (slučajevi iz prakse kada se u nekoj JLRS provodi istovremeno više ciljanih izmjena prostornog plana da bi se izbjeglo provođenje strateške procjene utjecaja). Predložili su unošenje novog stavka koji bi glasio: „Ako su uzastopno pokrenuti postupci dviju ili više izmjena i dopuna iste strategije, plana ili programa, a nisu još dovršeni, proved će se jedinstveni postupak strateške procjene sukladno odredbama ovog članka ili postupak u kojem se odlučuje o potrebi provedbe strateške procjene sukladno članku 64. ovog Zakona, ako bi se time omogućila učinkovitija provedba postupka strateške procjene odnosno ocjene o potrebi strateške procjene.“
-

ODBIJENO!

- **Stručnjaci s Katedre za upravno pravo:**
- - ZOZO - trajanje javne rasprave o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš - pozivanje na odredbe Zakona o prostornom uređenju, koji propisuje javnu raspravu o strateškoj studiji izmjena prostornih planova u maksimalnom trajanju od 15 dana, što je u suprotnosti s Aarhuškom konvencijom i Direktivom 2001/42/EZ koje propisuju trajanje javne rasprave najmanje 30 dana. Na temelju ZOZO donesena je Uredba o informiranju i sudjelovanju javnostiprema kojoj javnost u raspravama sudjeluje "sukladno odredbama ZOZO i ove Uredbe kojima se određuje način provedbe javne rasprave, osim u slučaju postupka strateške procjene utjecaja prostornog plana na okoliš, kada javnost sudjeluje primjenom odredbi zakona kojim se uređuje prostorno uređenje."
- MZOIP priznaje kako su odredbe Zakona o prostornom uređenju kojima je propisana javna rasprava o strateškoj procjeni utjecaja na okoliš za prostorne planove protuzakonite, no ne želi mijenjati svoju odredbu kojom se poziva na taj zakon

Zeleni forum – sve primjedbe odbijene

- Primjedba: Članak 171.
- Ako pojedini akt tijela javne vlasti nije pravomoćan jer je podnesen zahtjev sukladno članku 169. ovoga Zakona, nositelj zahvata, odnosno operater ili druga pravna i fizička osoba, na koju se taj akt odnosi, zbog toga odluči pričekati pravomoćnost akta, **u slučaju da se utvrdi da je podnositelj zahtjeva zlorabio svoje pravo prema odredbama ovoga Zakona, nositelj zahvata odnosno operater ili druga pravna i fizička osoba imaju pravo tražiti naknadu obične štete i izmakle koristi od osobe koja je podnijela zahtjev.**
- Kriteriji za procjenu zlouporabe nigdje nisu navedeni te je to stoga ostavljeno investitoru tj. kasnije sucu na volju.
- Posljedica odbijanja primjedbe: investitori i osobe koje obavljaju djelatnosti koje mogu imati značajne učinke na okoliš mogu se tim člankom koristiti za zastrašivanje javnosti. To je protivno Konvenciji koja nalaže da osobe zahtijevaju da se poštuju pravna pravila za zaštitu okoliša moraju biti zaštićene od različitih oblika odmazde.

Korisna literatura u pripremi novog Nacionalnog izvješća o provedbi AK

- Primjedbe Katedre za upravno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu upućene tijekom javne rasprave o izmjenama Zakona o zaštiti okoliša
- Izvješće organizacija civilnog društva o provedbi Aarhuške konvencije za razdoblje 2011.-2013.
- The Aarhus Convention – An Implementation Guide (UNECE)
- Maastricht Recommendations on Promoting Effective Public participation in Decision-making in Environmental Matters (UNECE)
- <http://aarhus.zelena-istra.hr/>
- **SVRHA: primjena duha AK, a ne teksta članaka**
- **CILJ: PROGRESIVNO UNAPREĐENJE PRIMJENE PRINCIPIA AK**

Tko je omogućio moje sudjelovanje na radionici?

Projekt je finansiran
sredstvima **Europske unije**

Predstavništvo Europske
komisije u Republici Hrvatskoj
Augusta Cesarsca 4
10 000 Zagreb
Tel: 01/468 13 00
Fax: 01/462 74 99
http://ec.europa.eu/croatia/index_hr.htm

Projekt je sufinanciran
sredstvima **Ureda za
udruge Vlade
Republike Hrvatske**

Opatička 4
10 000 Zagreb
Tel: 01/ 459 98 10
Fax: 01/459 98 11
www.uzuvrh.hr

Partneri projekta:

- **Zelena Istra**, Gajeva 3, 52 100 Pula
- **Zeleni Osijek**, Opatijska 26 f (zgrada Konzuma, Jug 2), 31 000 Osijek
- **Pravo na grad**, Dugi dol 8, 10 000 Zagreb
- **Art radionica Lazareti**, Frana Supila 8, 20 000 Dubrovnik
- **Multimedijalni institut**, Preradovićeva ulica 18, 10 000, Zagreb

MZOIP pozivom

+

projekt "Increasing Transparency in Water and Space Management" plaćanjem troškova
dolaska

+

članice Zelenog foruma delegiranjem